

Sygn. akt VIII U 2076/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant starszy sekretarz sądowy Maria Jamroz

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2015 roku w Lublinie

sprawy K. B. i D. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołań K. B. i D. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 12 września 2014 roku znak (...) - (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że D. R. jako pracownik u płatnika składek K. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 10 kwietnia 2014 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz D. R. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII U 2076/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 12 września 2014r., ustalił, że D. R. jako pracownik płatnika składek K. B. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 10 kwietnia 2014 roku. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że zgłoszenie D. R. do ubezpieczeń społecznych na druku ZUS ZUA nastąpiło jedynie pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia, na co wskazywały okoliczności związane z jej zatrudnieniem: m. in. nie pracowała w soboty i niedziele pomimo, że w umowie o pracę ustalono pracę w powyższych dniach, nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez w/w, karta ewidencji obecności w pracy oraz faktury nabycia, które wnioskodawczyni podpisała nie stanowią jego zdaniem dowodu potwierdzającego faktyczne świadczenie pracy. Ponadto zgodnie z dokumentami rozliczeniowymi pozostałe osoby zgłoszone przez płatnika (...) D. K. B. są zatrudnione za minimalnym wynagrodzeniem, wyliczonym proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy, większość osób jest zatrudniona w wymiarze 1/4 etatu w wyjątku jednej osoby, której wynagrodzenie jest wyższe i która również wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego.(k.1-3 akt ZUS).

W odwołaniu z dnia 16 października 2014 roku D. R. zaskarżyła wymienioną decyzję w całości, wskazując, iż domaga się ustalenia, że zgodnie z zawartą umową o pracę z dnia 10 kwietnia 2014 roku (...) D. K. B. podlega obowiązkowo

ubezpieczeniu społecznemu od dnia 10 kwietnia 2014 roku. Wskazywała, że faktycznie wykonywała pracę u płatnika składek. (odwołanie – k. 2-5 a.s.). Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą VIII U 2076/14;

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wnosił o jego oddalenie, przedstawiając argumentację zbieżną z uzasadnieniem kwestionowanej decyzji. Wskazywał, że w realiach niniejszej sprawy brakuje podstaw do jej zmiany lub uchylecia (k. 10-11a.s.).

Odwołanie od decyzji z dnia 12 września 2014 roku złożył również płatnik składek K. B. i wskazał, że D. R. faktycznie wykonywała u niego pracę (odwołanie – k. 15-16 a.s.). Powyższe odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą VIII U 2077/14.

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2014 roku Sąd zarządził połączenie do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy VIII U 2076/14 i VIII U 2077/14 (k.24 a.s.).

Na rozprawie dniu w dniu 17 lipca 2015 roku pełnomocnik wnioskodawczyni popierał odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych (k.55v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni posiada wykształcenie wyższe -29 czerwca 2010 roku ukończyła studia na (...) w L. i uzyskała tytuł magistra inżyniera na kierunku ochrona środowiska (dyplom k. 41 a.s.). W dniu 14 czerwca 2013 roku wnioskodawczyni ukończyła (...) (...) w L., po zakończeniu której zdała egzamin zawodowy i uzyskała tytuł technika usług kosmetycznych (dyplom, świadectwo ukończenia kursu k.41 a.s.). Od dnia 1 lipca 2013 roku do dnia 2 kwietnia 2014 roku pracowała w firmie (...) w charakterze kosmetyczki (kwestionariusz osobowy k. 11 a.o.)

W dniu 10 kwietnia 2014 roku D. R. zawarła umowę o pracę z (...) D. K. B. z siedzibą w L. na czas określony od 10 kwietnia 2014 roku do 30 kwietnia 2019 roku, z wynagrodzeniem 2800 złotych brutto miesięcznie. Została zatrudniona na stanowisku kierownika recepcji w równoważnym tygodniu pracy, z pracą również w sobotę i niedzielę w przeliczeniu na godziny etatowe (umowa o pracę k. 13 a.o.). W dniu 10 kwietnia 2014 roku odbyła szkolenie wstępne z zakresu bhp. (k.4 a.o.) Umowa o pracę została zawarta po rozmowie kwalifikacyjnej. Płatnik zamieścił bowiem ogłoszenie na stronie internetowej tablica.pl., po ukazaniu którego zgłosiło się około 15 chętnych na to stanowisko. Wcześniej w przedsiębiorstwie płatnika nie funkcjonowało stanowisko kierownika recepcji. Jego utworzenie było związane z rozwojem firmy. Kierownik recepcji miał odciążyć K. B. oraz pozostałych pracowników od obowiązków. Wnioskodawczyni pracowała w salonie kosmetyczno-fryzjerskim (...) w L., w którym zatrudniano oprócz wnioskodawczyni : 2 fryzjerki i 3 kosmetyczki. Zakres obowiązków D. R. na zajmowanym stanowisku obejmował: obsługę recepcji, kierowanie organizacją pracy w salonie, tworzenie grafików pracy, rozdzielanie obowiązków, prowadzenie rejestracji klientów, przygotowywanie listy zakupów, nadzorowanie szkoleń z usług oraz produktowych, rozliczanie utargów, wykonywanie zabiegów kosmetycznych, pomoc w sprawach administracyjnych, umawianiem klientek na wizyty, składanie zamówień na kosmetyki, przyjmowanie zamówień, podpisywanie faktur za dostarczane towary. Wnioskodawczyni nie miała sztywnych godzin pracy, ale obowiązki wykonywała przeciętnie 8 godzin dziennie w 5 dniowym tygodniu pracy Nie świadczyła pracy w soboty i niedziele (zakres czynności pracownika – akta osobowe – k.1 a.o. informacja dla pracownika k. 8.; ewidencja czasu pracy zeznania wnioskodawcy K. B. k.35v-36,57-57v a.s., zeznania wnioskodawczyni D. R.– k. 35v-36,57v a.s., zeznania świadków: S. M. k. 55-56 a.s., K. O. k. 56 a.s., M. P. k.56 a.s., A. B. (1) k. 56 -56va.s., faktury k. 16 -18 akt ZUS).

W chwili zatrudnienia wnioskodawczyni prawie wszyscy pracownicy wnioskodawcy K. B. (w wyjątkiem A. R.) otrzymywali minimalne wynagrodzenie za pracę wyliczone proporcjonalnie do wymiaru etatu (karty płac-akta osobowe). W dacie zawierania umowy o pracę wnioskodawczyni była w widocznej ciąży, nie ukrywała tego faktu w czasie rozmowy kwalifikacyjnej. Wnioskodawca K. B. ma jeszcze dwa inne salony fryzjersko-kosmetyczne. W jednym z nich również zatrudnia kierownika recepcji-A. S., która zarabia mniej niż wnioskodawczyni , ale też posiada mniejszy zakres obowiązków, nie podpisuje faktur, nie ustala grafiku ani nie pilnuje porządku w salonie. Te czynności wykonuje osobiście K. B. z tego tytułu, że w tym samym miejscu ma swoje biuro. W trzecim z salonów nie ma kierownika recepcji ,

jest to nowy salon, ma mało klientów. W dniu 2 czerwca 2014r. wnioskodawczyni udała się na urlop wypoczynkowy, następnie od dnia 12 czerwca 2014r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego w związku z ciążą (wniosek urlopowy, akta osobowe wnioskodawczyni, k. 10 akt ZUS, roczna karta ewidencji czasu pracy, k.12 akt ZUS)

Po pójściu wnioskodawczyni na zwolnienie lekarskie kontaktami z klientami zajmowała się stażystka, która była zatrudniona w salonie . Pozostałe obowiązki D. R. tj. ustalanie grafików, zamawianie towarów i odbiór towarów przejął K. B. i jego matka E. B.. Po skończeniu stażu przez stażystkę jej obowiązki tj. umawianie klientów i odbieranie telefonów przejęli inni pracownicy. Wprowadziło to dużą dezorganizację w pracy i związku z tym płatnik powierzył dodatkowe obowiązki związane z obsługą recepcji, a głównie ustalanie grafików i zamówienia towarów A. B. (2), która w związku z tym otrzymała wyższe wynagrodzenie tj. powyżej 2000 zł brutto (zeznania wnioskodawcy K. B. k.35v-36,57-57v a.s., zeznania wnioskodawczyni D. R.– k. 35v-36,57v a.s., zeznania świadków: S. M. k. 55-56 a.s., K. O. k. 56 a.s., M. P. k.56 a.s., A. B. (1) k. 56 -56va.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przywołanych dowodów.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i wnioskodawczyni oraz świadków S. M., K. O., M. P., A. B. (1), którzy w swoich relacjach wskazywali okoliczności dowodzące realności zawartej 10 kwietnia 2014 roku umowy i faktycznego świadczenia pracy przez D. R. w ramach tejże umowy, jak też okoliczności uzasadniające określenie wynagrodzenia ubezpieczonej na kwotę 2800 złotych brutto. Wskazać należy, iż zarówno wnioskodawczyni, jak też wnioskodawca konsekwentnie w toku postępowania podkreślali, że D. R. rzeczywiście była zatrudniona na stanowisku kierownika recepcji i wykonywała powierzone jej na podstawie umowy z 10 kwietnia 2014 roku obowiązki pracownicze. Okoliczności te w pełni potwierdzone zostały w niniejszej sprawie nie tylko dowodami z dokumentów, w postaci faktur podpisanych przez wnioskodawczynię, ale też zeznaniami wymienionych świadków. Podkreślić bowiem trzeba, że S. M., K. O., M. P. i A. B. (1) potwierdziły zgodnie okoliczność, że wnioskodawczyni w trakcie pracy u K. B. zajmowała się obsługą recepcji, kierowaniem organizacją pracy w salonie, tworzeniem grafików pracy, rozdzielaniem obowiązków, prowadzeniem rejestracji klientów, przygotowywaniem listy zakupów, rozliczaniem utargów, wykonywaniem zabiegów kosmetycznych, pomocą w sprawach administracyjnych, podpisywaniem faktur za dostarczone towary. Zeznania wszystkich przesłuchiwanych w tej sprawie i wymienionych wyżej osób były przy tym logiczne, wewnętrznym spójne i wzajemnie ze sobą zbieżne, a nadto konsekwentne, rzeczowe i znajdujące potwierdzenie w treści zebranego materiału dowodowego, zwłaszcza zaś w dowodach ze zgromadzonych dokumentów. Stąd też, Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni, wnioskodawcy i przesłuchanych świadków, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Dodać jeszcze należy, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby niespokrewnione i niespowinowane z wnioskodawczynią i przez to niemające żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań na jej korzyść oraz kreowaniu niezgodnej z rzeczywistością wersji zdarzeń.

Wiarygodnością obdarzył Sąd także zebrane w sprawie dowody z dokumentów, których autentyczność i prawdziwość nie została w toku postępowania skutecznie podważona i nie wzbudziła wątpliwości co do ich rzetelności. Szczególnie istotnymi dowodami nieosobowymi były w tym postępowaniu wydruki faktur podpisanych przez wnioskodawczynię które w sposób jednoznaczny potwierdzały fakt, że D. R. faktycznie pracowała u K. B..

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015, nr 1, poz. 21 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Na mocy art. 11 ust. 1 wymienionej ustawy osoby te podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu, zaś na podstawie jej art. 12 ust. 1 – ubezpieczeniu wypadkowemu. Art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje z kolei, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku, natomiast art. 8 ust. 1 nakazuje za pracownika uważać osobę pozostającą w stosunku pracy. Z kolei art. 22 § 1 k.p. precyzuje, że przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w

miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Do nawiązania stosunku pracy dochodzi poprzez zawarcie pomiędzy pracownikiem a pracodawcą umowy o pracę.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy należy wskazać, że jak wynika z ustalonego powyżej stanu faktycznego, pomiędzy K. B. a D. R. doszło do podpisania w dniu 10 kwietnia 2014 roku umowy o pracę na czas określony z wynagrodzeniem w wysokości 2800 złotych brutto miesięcznie. Z tego też tytułu wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek w wysokości równej wynagrodzeniu wynikającemu z umowy.

Wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, umowa o pracę jest zawarta dla pozoru (w rozumieniu przepisu art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.), a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi wyłącznie wtedy, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, zaś podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można zatem przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 12 maja 2011 roku, II UK 20/11, LEX nr 885004, a także z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie I UK 43/10, LEX 619658). Wobec powyższego, o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, ale rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z przepisu art. 22 § 1 k.p. Istotne w tym kontekście jest więc to, by stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia, gdyż w takim przypadku wady oświadczeń woli dotyczące umowy o pracę nie wywołują skutków w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 5 czerwca 2009 r., I UK 21/09, LEX nr 515699 oraz w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie II UK 204/09, LEX 590241).

W świetle powyższych uwag, zasadniczą okolicznością wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie, czy strony umowy z 10 kwietnia 2014 roku istotnie łączył stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p., czy też wymieniona umowa z wynagrodzeniem określonym na kwotę 2800 złotych brutto była tylko umową pozorną, mającą na celu jedynie uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych i naruszającą przez to zasady współzycia społecznego.

Wskazać należy, że stosunek pracy jest dwustronnie zobowiązującym stosunkiem zobowiązaniowym (obligacyjnym), zachodzącym między pracodawcą a pracownikiem. Każda ze stron tego stosunku jest względem drugiej jednocześnie i uprawniona, i zobowiązana, przy czym obowiązki jednej strony stosunku stanowią ekwiwalent uprawnień drugiej strony. Pracodawca zobowiązany jest do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, natomiast pracownik jest zobligowany do wykonywania w sposób podporządkowany określonej pracy na rzecz pracodawcy. Stosunek pracy jest zatem więzią o charakterze dobrowolnym i trwałym, łączącą pracownika i pracodawcę, której treścią jest obowiązek osobistego wykonywania pracy określonego rodzaju przez pracownika pod kierownictwem, na rzecz i ryzyko pracodawcy oraz obowiązek pracodawcy zatrudniania pracownika przy umówionej pracy i wypłacania mu wynagrodzenia za pracę (tak Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 czerwca 1996 r., III APr 10/96, LEX nr 29672).

Ujawnione w niniejszej sprawie okoliczności, w przekonaniu Sądu Okręgowego, w pełni uprawniają do stwierdzenia, że wbrew twierdzeniom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, umowa z 10 kwietnia 2014 roku nie została zawarta przez D. R. i K. B. jedynie dla pozoru, a przyczyną jej zawarcia była przede wszystkim istniejąca po stronie pracodawcy, faktyczna niemożność osobistego i samodzielnego kontynuowania prac związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. W obliczu bowiem zgromadzonych w sprawie materiałów, nie budzi wątpliwości teza, że wnioskodawczyni, jako pracownik (...) D. K. B., faktycznie wykonywała powierzone jej na mocy umowy z 10 kwietnia 2014 roku obowiązki za wynagrodzeniem 2800 złotych brutto, a wnioskodawca tak świadczoną przez nią pracę przyjmowała. Jak wynika z dowodów w postaci m. in. faktur vat podpisanych przez wnioskodawczynię, ewidencji czasu pracy, a także zeznań m. in. K. B., D. R., S. M., K. O., M. P., A. B. (1), wnioskodawczyni w okresie objętym sporem wykonywała pracę określonego rodzaju (tzn. zajmowała stanowisko kierownika recepcji), pod

kierownictwem pracodawcy oraz we wskazanym przez niego miejscu (salonie fryzjersko-kosmetycznym (...) w L.) i czasie (pełny wymiar czasu pracy-przeciętnie 8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu). Z drugiej strony, pracodawca wypłacał D. R. wynagrodzenie za przedmiotową pracę, które, w ocenie Sądu, nie było zawyżone, było wynagrodzeniem proporcjonalnym i adekwatnym do zakresu powierzonych jej obowiązków pracowniczych, stopnia doświadczenia zawodowego i poziomu wykształcenia. Wnioskodawczyni w chwili zawierania umowy była już bowiem odpowiednio wykwalifikowaną i relatywnie doświadczoną w branży usług kosmetycznych co, zdaniem Sądu, w pełni uprawniało ją do wynagrodzenia w zakresie kwoty w/w łączącej strony umowy. Kwota ta w realiach rynkowych, nie była przy tym zawyżona. Ustalenie w realiach niniejszej sprawy wynagrodzenia wnioskodawczyni na poziomie niewygórowanym i w istocie proporcjonalnym do nakładu jej pracy, dyskredytowało zasadność stanowiska o zawyżeniu wysokości należnej jej sumy.

Ustosunkowując się zatem do kwestii wynagrodzenia wnioskodawczyni, które w ocenie ZUS było nieadekwatne do zajmowanego przez nią stanowiska i wykonywanych czynności zawodowych wskazać należy, że zgromadzony materiał dowodowy, przy uwzględnieniu zakresu czynności D. R. oraz dotychczas uzyskanych przez nią kwalifikacji, nie uprawniał do poczynienia konstatacji formułowanych przez organ. Wynagrodzenie za pracę ustalone przez strony umowy nie było wszakże wygórowane i w ocenie Sądu odpowiadało zarówno poziomowi doświadczenia zawodowego ubezpieczonej, jak i jej kwalifikacjom zawodowym. Podkreślić przy tym jeszcze wypada, iż stanowisku zakładającemu, że ustalone w umowie z 10 kwietnia 2014 roku wynagrodzenie wnioskodawczyni nie było zawyżone, nie przeczy również podnoszona przez ZUS okoliczność, że inni pracownicy, otrzymywali minimalne wynagrodzenie za pracę. Wnioskodawczyni miała bowiem inny zakres obowiązków., niż pracownicy na stanowiskach fryzjerek i kosmetyczek.

W tym zatem stanie rzeczy Sąd uznał, że zostały zrealizowane przesłanki zatrudnienia D. R. w ramach stosunku pracy, o których mowa w art. 22 § 1 k.p., a zawarta przez wnioskodawczynię umowa nie miała cech pozorności.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, kwestionowana decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. nie była prawidłowa. Zawarta w dniu 10 kwietnia 2014 roku umowa była bowiem faktycznie przez strony realizowana i jako taka winna była być podstawą do objęcia wnioskodawczyni obowiązkiem ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek w wysokości równej wynagrodzeniu z niej wynikającemu, tym bardziej, że jego wysokość określona na kwotę 2800 złotych brutto, zważywszy na zakres czynności, jak też doświadczenie odwołującej, w żaden sposób nie mogło zostać uznane za zbyt wysokie i nieadekwatne do wagi powierzonych jej obowiązków.

Dlatego też, uznając, iż odwołanie jest zasadne, Sąd Okręgowy na mocy art.477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, ustalając, że D. R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu u płatnika składek od dnia 10 kwietnia 2014 roku, z tytułu umowy o pracę.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art.98 kpc w zw. §11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz.490).

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.